

Rada
Unii Europejskiej

Bruksela, 19 lutego 2024 r.
(OR. en)

6737/24

LIMITE

COEST 126

WYNIK PRAC

Od:	Sekretariat Generalny Rady
Do:	Delegacje
Dotyczy:	Konkluzje Rady w sprawie Białorusi

Delegacje otrzymują w załączeniu konkluzje Rady w sprawie Białorusi zatwierdzone przez Radę (do Spraw Zagranicznych) 19 lutego 2024 r.

Konkluzje Rady w sprawie Białorusi

1. Rada potwierdza swoje konkluzje w sprawie Białorusi z 12 października 2020 r., w których przedstawiono unijną politykę względem Białorusi.
2. UE stoi po stronie narodu białoruskiego. Rada podkreśla swoje nieustanne poparcie dla Białorusinów w ich dążeniu do wolnej, demokratycznej, suwerennej i niezależnej Białorusi będącej częścią pokojowej i dostatniej Europy.
3. Rada jest nadal głęboko zaniepokojona pogarszającą się sytuacją w zakresie praw człowieka na Białorusi i zdecydowanie potępia nieustanne kampanie prześladowań i zastraszania kierowane przez białoruski reżim przeciwko wszystkim warstwom białoruskiego społeczeństwa, w tym obrońcom praw człowieka, dziennikarzom, działaczom niezależnych związków zawodowych, przedstawicielom społeczeństwa obywatelskiego i osobom należącym do mniejszości. Wyraża ubolewanie, że więźniowie polityczni nadal przetrzymywani są w przerażających warunkach, narażeni na tortury i maltretowani, bez dostępu do podstawowych usług zdrowotnych, a także że wielu z tych więźniów przetrzymywanych jest przez długi czas bez kontaktu z ich prawnikami i krewnymi. UE apeluje o natychmiastowe i bezwarunkowe zwolnienie wszystkich więźniów politycznych i ich skuteczną rehabilitację. Wzywa również władze Białorusi do zniesienia kary śmierci i – jako pierwszy krok – wprowadzenia moratorium.
4. Rada podkreśla, że bezprecedensowe nasilenie represji, w tym wobec społeczeństwa obywatelskiego i niezależnych mediów, oraz ograniczanie uczestnictwa politycznego osłabiają szanse na to, by wybory parlamentarne i lokalne zaplanowane na 25 lutego 2024 r. były uczciwe i zgodne z prawem. UE wyraża żal, że władze Białorusi postanowiły nie zapraszać misji obserwacji wyborów z ramienia Biura Instytucji Demokratycznych i Praw Człowieka (ODIHR) Organizacji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie (OBWE) do obserwowania nadchodzących wyborów, co jest sprzeczne z międzynarodowymi zobowiązaniami tego państwa.
5. Rada nadal popiera demokratyczne prawo Białorusinów do wyboru ich przedstawicieli w wolnych i uczciwych wyborach. UE zwraca się do władz Białorusi, by zaangażowały się w rzeczywisty i inkluzywny dialog z wszystkimi częściami społeczeństwa z myślą o wolnych i uczciwych wyborach, obserwowanych przez ODIHR OBWE i zgodnie z normami uznanymi na szczeblu międzynarodowym.
6. Rada ponownie deklaruje, że będzie dążyć do pociągnięcia do odpowiedzialności winnych pogwałceń i naruszeń praw człowieka. Nadal dochodzi do rażących pogwałceń praw człowieka, które służą represjonowaniu białoruskiego społeczeństwa i uciszaniu wszystkich, którzy są postrzegani jako przeciwnicy reżimu. Niektóre z tych pogwałceń, zdaniem Biura Wysokiego Komisarza NZ ds. Praw Człowieka, można by uznać wręcz za zbrodnie przeciwko ludzkości.

7. W związku z powyższym UE potwierdza znaczenie dalszego kontrolowania sytuacji w zakresie praw człowieka na Białorusi przez Radę Praw Człowieka ONZ i z zadowoleniem przyjmuje prace specjalnego sprawozdawcy ONZ ds. sytuacji w zakresie praw człowieka na Białorusi, Wysokiego Komisarza NZ ds. Praw Człowieka i międzynarodowej platformy rozliczalności dla Białorusi. UE apeluje do władz Białorusi o pełną współpracę z międzynarodowymi i regionalnymi mechanizmami praw człowieka. Stosowanie jurysdykcji uniwersalnej jest też ważnym narzędziem zapobiegania bezkarności i jej zwalczania, a także promowania międzynarodowego pociągania do odpowiedzialności.
8. Rada potępia dekret z 4 września 2023 r., podpisany przez Łukaszenkę, którym ograniczono usługi paszportowe i inne usługi konsularne świadczone Białorusinom za granicą, i przypomina o swoim zobowiązaniu, by wspierać – w tym poprzez skoordynowane wysiłki między państwami członkowskimi UE – przebywających w UE białoruskich obywateli, którzy uciekli przed prześladowaniami.
9. Rada zdecydowanie potępia stałe poparcie, jakiego białoruski reżim udziela Rosji w wojnie napastniczej przeciwko Ukrainie, i apeluje do Białorusi, by powstrzymała się od takiego działania i przestrzegała swoich zobowiązań międzynarodowych. Białoruś musi przestać być współnikiem Rosji w jej wojnie napastniczej przeciwko Ukrainie. UE potępia zapowiedzi Rosji, która ogłasza, że zamierza rozmieścić broń jądrową na terytorium Białorusi i że w tym celu zawarte zostało porozumienie między Rosją a Białorusią. Tego rodzaju zapowiedzi są sprzeczne z międzynarodowymi zobowiązaniami Białorusi w myśl memorandum budapeszteńskiego i przyczyniają się do zaostrzania już sporych napięć. Rada potępia też współudział białoruskiego reżimu w bezprawnej wywóźce ukraińskich dzieci i powtarza swój pilny apel do Białorusi o bezzwłoczne zapewnienie ich bezpiecznego powrotu do Ukrainy. Unii Europejskiej nadal zależy na suwerenności i niezależności Białorusi.
10. Rada stanowczo potępia również ataki hybrydowe na zewnętrznych granicach UE, w tym instrumentalne traktowanie migrantów przez białoruski reżim, w porozumieniu z Rosją, w celach politycznych. UE będzie nadal solidaryzować się z państwami członkowskimi dotkniętymi tą sytuacją.
11. Rada podkreśla, że bezpieczeństwo i ochrona obiektów jądrowych są dla UE jednym z kluczowych priorytetów. W tym kontekście UE wyraża zaniepokojenie licznymi nierozwiązanymi kwestiami bezpieczeństwa w odniesieniu do białoruskiej elektrowni jądrowej i apeluje do Białorusi, by przestrzegała najwyższych międzynarodowych norm bezpieczeństwa środowiskowego i jądrowego, a także by niezwłocznie wdrożyła unijne zalecenia dotyczące testów wytrzymałościowych.
12. Rada wprowadziła ukierunkowane sankcje w odpowiedzi na represje, nieprawidłowości w procesie wyborczym, podżeganie do prób nielegalnego przekraczania granicy i organizowanie ich, naruszenia praw człowieka oraz zaangażowanie władz w rosyjską wojnę napastniczą przeciwko Ukrainie. Zgodnie ze stosowanym przez siebie podejściem stopniowym, UE jest gotowa wprowadzić kolejne ukierunkowane środki ograniczające, o ile władze Białorusi nie zaprzestaną tych działań.

13. Rada wyraża głębokie zaniepokojenie działaniami reżimu Łukaszenki mającymi wpływ na tożsamość narodową Białorusi i potwierdza swoje zaangażowanie na rzecz wspierania i promowania języka białoruskiego i kultury białoruskiej. UE przypomina o znaczeniu kontaktów międzyludzkich, m.in. poprzez wspieranie działań w zakresie mobilności, młodzieży i kultury, zgodnie z zasadami przedstawionymi w konkluzjach Rady z 2020 r. Zwyczajni obywatele Białorusi nadal korzystają z umowy o ułatwieniach wizowych UE–Białoruś.
14. Rada ceni białoruskie społeczeństwo obywatelskie jako ważnego partnera w ramach Partnerstwa Wschodniego i przypomina, że Partnerstwo Wschodnie pozostaje otwarte dla przyszłej demokratycznej Białorusi.
15. UE będzie nadal wspierać białoruskie społeczeństwo obywatelskie i białoruskie siły demokratyczne. W tym zakresie Rada z zadowoleniem przyjmuje utworzenie unijnej grupy konsultacyjnej z białoruskim społeczeństwem obywatelskim i białoruskimi siłami demokratycznymi i koordynowanie pomocy w ramach spotkań urzędników wyższego szczebla oraz wyraża poparcie dla ich dalszego działania. UE z zadowoleniem przyjmuje też współpracę Rady Europy z białoruskimi siłami demokratycznymi i białoruskim społeczeństwem obywatelskim za pośrednictwem grupy kontaktowej.
16. UE popiera wysiłki białoruskich sił demokratycznych i białoruskiego społeczeństwa obywatelskiego i wyraża dla nich uznanie, a także dostrzega ich proeuropejską orientację. W europejskiej rodzinie jest miejsce dla przyszłej demokratycznej Białorusi. Kiedy Białoruś wkroczy na ścieżkę przemian demokratycznych, UE będzie pomagać jej w ustabilizowaniu gospodarki i zreformowaniu instytucji. Naszym celem jest pomoc w budowaniu odporności i wprowadzaniu demokratycznych reform, tworzeniu nowych miejsc pracy i poprawianiu warunków życia ludności, w tym poprzez kompleksowy plan wsparcia gospodarczego na rzecz demokratycznej Białorusi o wartości nawet 3 mld EUR.
17. UE nadal jest zdecydowanie zaangażowana w nieustająco priorytetowe traktowanie kwestii Białorusi na arenie międzynarodowej. Białorusini mogą być pewni, że Unia Europejska jest nadal skoncentrowana na ich dobrostanie, przysługujących im prawach człowieka i ich prawie do dostatniej przyszłości w demokratycznej Białorusi.